

REPORTAGE

Zaterdag en zondag is het Open Monumentendag met als thema 'kunst en ambacht'. Tientallen monumenten in Drenthe staan open voor een bezoek. Daaronder de oeroude boerderij Hagenend 3 in Anderen, waarvan werd gevreesd dat het na de brandstichting in 2011 nooit meer goed zou komen.

De oudste boerderij staat er gewoon weer

BERND OTTER

ANDEREN Het mag een wonder heten dat de boerderij aan het Hagenend 3 in Anderen nog steeds een rijksmonument is. Wie zich nog de foto's herinnert van de resten van deze oeroude boerderij na de brandstichting in augustus 2011 moet wel verbaasd zijn dat de boerderij er gewoon weer staat. Mét die gebintconstructie uit 1385 die hem tot de oudste van Noordwest-Europa maakt. De zware eiken balken waarmee de uitzonderlijke gebinten gemaakt zijn, waren zwaar aangetast door de brand en dat is ook nog wel te zien aan de schroeiplekken. Restauratiearchitect Astrid Siemer uit Assen legt uit dat die oude balken zo steenhard zijn dat ze ook na het wegschrapen van de verkoolde delen nog stevig genoeg zijn om het enorme rieten dak te dragen. De schroeiplekken op het hout zijn in haar ogen en in die van de rijksdienst voor het cultureel erfgoed simpelweg onderdeel van de bouwgeschiedenis van het pand. „De littekens van de brand zijn óók historie. Alles wat we nog konden hergebruiken, is ook gebruikt en dat is nog best veel. Grote delen van de zijmuren zijn gewoon nog origineel en ook een deel van de voorgevel is blijven staan.”

Siemer is al zo'n twintig jaar actief als architect van restauraties van monumentale gebouwen en daarin

'De littekens van de brand zijn óók historie'

was de boerderij in Anderen de grootste uitdaging. „Het is een eer om aan zoiets te mogen werken. De grootste uitdaging voor mij was het behoud van zoveel mogelijk bouwgeschiedenis van deze boerderij. Je moet kunnen zien hoe de boerderij in de loop van de eeuwen is veranderd. Ik denk dat dat heel goed is gelukt.”

Bijzonder bij Hagenend 3 is het feit dat er heel veel is onderzocht en op papier gezet vanwege een eerdere restauratie in 2004/2005. 'Het enorme rieten dak golft weer in volle glorie van het woongedeelte aan de es naar de schaapskooi aan de straat', zo lezen we in het boekje dat direct na de restauratie is verschenen over het monumentale fenomeen. Alsof er geen verwoestende brand is geweest, geldt dezelfde zin nu weer. Compleet met de glooiingen die oorspronkelijk ook in de rieten kap zaten vanwege de oude sporenconstructie eronder.

Aannemer Poortman uit Veeningen heeft het karwei van toen feitelijk overgedaan, maar dan nog wat

intensiever. Siemer: „Deze boerderij moest gewoon terug. Omdat het zo'n bijzonder exemplaar is, maar ook voor het dorp Anderen. Ook voor de dorpsgeschiedenis is de boerderij essentieel. Eigenaar Willem Speulman wilde het ook graag. De rijksdienst was er vlot bij, zodat het best snel is gegaan. Het was begin 2013 feitelijk al klaar.”

Het oudste deel is te vinden in het woongedeelte. Daar is het zogenoemde oplecht wark te zien. Deze oudst bekende gebintconstructie is in de lengterichting van de boerderij geplaatst met dwars daarop dekbalken. In de zestiende eeuw is de boerderij vergroot met de veel bekendere ankerbalkmethode. Eind achttiende eeuw is het woongedeelte groter gemaakt en voorzien van stenen muren. „Het oude gebint is toen gewoon afgezaagd en ook dat is nog zichtbaar”, vertelt Siemer.

Het mag een compliment heten dat een rondgang door de boerderij niet het gevoel geeft dat het pas herbouwd is. Zelfs de bedsteden hebben weer de oude uitstraling. In de gevel zit opnieuw het anker met de initialen van een van de vroegere eigenaren Geert Harms boven het jaartal 1799. En daar is niks ongeloofwaardigs aan.

De boerderij is morgen te bekijken tussen 10.00 en 17.00 uur.

@ bernd.otter@dvhn.nl

De trieste resten van de boerderij direct na de brand in 2011. FOTO ARCHIEF HILBRAND DIJKHUIZEN